

Ed.

662. Nefndarálit

[73. mál]

um frv. til l. um varnir gegn mengun sjávar.

Frá samgöngunefnd.

Nefndin hefur rætt frumvarpið á nokkrum fundum og sendi það til umsagnar Landssambands ísl. útvegsmanna, Hafnarsambands sveitarfélaga, Olúfélagsins Skeljungs hf., Sambands ísl. kaupskipaútgerða, Farmanna- og fiskimannasambands Íslands, Sjómannasambands Íslands, Hollustuverndar ríkisins og Náttúruverndarráðs.

Við meðferð málsins kom í ljós, sbr. umsagnir, að nokkur ágreiningur var meðal þeirra sem málið snertir sérstaklega, svo sem Náttúruverndarráðs og Hollustuverndar ríkisins. Til þess að ná nauðsynlegri samstöðu um málið var það tekið til athugunar að nýju í samgönguráðuneytinu og fjallað um það þar ásamt fulltrúum þeirra sem þetta mál varðar. Breytingartillögur nefndarinnar eru niðurstaða þeirra viðræðna og um þær er fullt samkomulag nema að því er varðar 10. gr. frv. og þátt olúfélaganna í losun og eyðingu olíuúrgangs.

Breytingartillögur nefndarinnar má flokka í aðalatriðum í tvennt: Annars vegar eru þau ákvæði er lúta að mengun frá landstöðvum af völdum eiturefna og annarra hættulegra efna. Hins vegar ákvæði 10. gr. um móttöku olíuúrgangs.

Breytingar á ákvæðum, er varða mengun frá landstöðvum, voru unnar í samvinnu samgönguráðuneytis, Siglingamálastofnunar ríkisins, Hollustuverndar ríkisins og Náttúruverndarráðs. Breytingin er í grundvallaratriðum sú að gildissvið frumvarpsins, sem áður takmarkaðist við varnir gegn mengun sjávar, tekur nú einnig til eftirlits með mengunarvörnum. Með þeirri breytingu er stefnt að því að forðast tvíverknað, að verkefni stofnana skarist og að draga sem mest úr réttaróvissu. Er þetta í samræmi við þá verkefnaskiptingu sem verið hefur milli Siglingamálastofnunar og Hollustuverndar ríkisins og samkomulag er um. Til að tryggja að þessum tilgangi verði náð er enn fremur lagt til að við setningu reglna um mengun frá landstöðvum verði lögfest samráð við önnur stjórnvöld er með mengunarmál fara. Hliðstætt samráð er nú samkvæmt reglugerð um starfsleyfisskyldan atvinnurekstur.

Í umsögnum Sambands íslenskra kaupskipaútgerða og Olúfélagsins Skeljungs hf. kemur fram gagnrýni á 10. gr. frumvarpsins sem fjallar um móttöku olíuúrgangs. Leggur Skeljungur til að hafnaryfirvöldum verði gert skylt að koma upp aðstöðu til móttöku á olíuúrgangi í höfnum. SÍK tekur ekki afstöðu til þess hverjir verði skyldaðir til móttöku á olíuúrgangi frá skipum en gerir kröfu um að slík móttaka verði skipunum að kostnaðarlausu. Þrátt fyrir þetta er ekki talið rétt að breyta ákvæðum 10. gr. Það hlýtur að teljast eðlilegt að þeim, sem annast sölu og dreifingu á olíu, sé einnig gert skylt að taka við olíuúrgangi. Þeir hafa þekkingu, tæki og annan búnað til að annast móttökuna. Hins vegar þykir rétt, með hliðsjón af umsögn Skeljungs, að 3. og 4. mgr. 10. gr., sem fjalla um móttöku olíuúrgangs, falli brott og ný mgr. bætist við um setningu reglna hér að lútandi. Með því móti má betur tryggja að olíuúrgangi sé á hverjum tíma safnað saman með sem hagkvæmustum hætti fyrir alla aðila. Einnig væri þá unnt að fela öðrum aðilum móttöku olíuúrgangs við skipshlið.

Að lokum má benda á breytingartillögur við 5. og 7. gr. sem ætlað er að taka af öll tvímæli um að lögunum er ekki ætlað að banna eðlilega vinnslu á afla um borð í skipum.

Skal nú vikið að einstökum breytingartillögum og þær skýrðar stuttlega.

Um 1. og 2. tölulið:

Með hliðsjón af lögum um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit, nr. 109/1984, og að höfðu samráði við Hollustuvernd ríkisins og Náttúruverndarráð er talið rétt að afmarka betur í frv. þá mengun sem stafar frá starfsemi í landi og lögin ná til. Er tillaga þessi eins og áður sagði í samræmi við þá verkefnaskiptingu sem verið hefur milli Siglingamálastofnunar og Hollustuverndar.

Orðinu „flugvél“ er breytt í *loftfar* til samræmis við lög um loftferðir, nr. 34/1964.

Um 3. tölulið:

Lagt er til að orðið „mengun“ verði skilgreint í lögnum og í því efni fylgt að mestu leyti lögum um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit, þó að viðbættu *óbragði* sem einnig fellur hér undir mengun.

Pá er í 3. tölul. gr. gerð tillaga um að í stað orðsins „varp“ (e. dumping) komi úrkast.

Loks er í 9. tölul., þar sem skilgreind er bráðamengun, sleppt orðunum „svo sem vegna óhapps eða yfirsjóunar“. Rétt þykir að bráðamengun taki til allrar mengunar sem verður skyndilega, án tillits til þess með hvaða hætti hún verður.

Um 4. og 5. tölulið:

Hér er í fyrsta lagi um orðalagsbreytingar að ræða en enn fremur er í 5. lið lagt til að bann við losun lýsis eða grútar sé takmarkað við innsævi. Með þeirri breytingu er komið til móts við óskir LÍÚ í umsögn þeirra um frv.

Skv. reglugerð nr. 119/1985 veitir Siglingamálastofnun ríkisins umsögn um starfsleyfisumsóknir. Við umfjöllun sína ber stofnuninni að taka afstöðu til leyfisveitingar skv. ákvæði 4. mgr. 5. gr.

Um 6.–9. tölulið:

Í þessum tölul. brtt. eru nokkrar orðalagsbreytingar sem ástæðulaust er að rekja nánar.

4. mgr. 6. gr. fellur brott vegna þess að almennt heimildarákvæði um sama efni er í 24. gr. frv.

Lagt er til í 7. tölul. að ferskur fiskur og fiskúrgangur falli ekki undir skilgreiningu á sorpi. Er það í samræmi við óskir LÍÚ.

Loks er í 9. tölul. bætt við orðunum „ef þörf krefur“. Er það gert til að leggja áherslu á að ekki verði settar reglur skv. 9. gr. ef ákvæði um sama efni eru þegar komin í reglur eins og stefnt er að með heildarreglugerð um mengunarvarnir, sbr. 3. gr. laga 109/1984, um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit. Hins vegar er nauðsynlegt að hafa ákvæðið í lögum vegna framkvæmdar á alþjóðasamningi hér á landi um varnir gegn mengun sjávar frá landstöðvum.

Um 10. tölulið:

Breyting sú, sem hér er lögð til, er gerð til að ítreka að þeim aðilum, sem taldir eru upp í 1. mgr., sé skylt að taka við úrgangsolíu ef komið er með hana til þeirra.

Það hlýtur að teljast eðlilegt að þeir sem annast sölu á olíu annist einnig móttöku á olíuúrgangi. Eins og fram kemur í grg. með frv. er það í samræmi við framkvæmd þessara mála nú. Sú breyting er hins vegar gerð með frumvarpinu að þessum aðilum er gert skylt að taka við olíuúrgangi. Hjá olúfélögunum er þekking, tæki og annar búnaður til að annast móttökuna, eða eins og segir í grg. með frv.: „Ekki verður séð að aðrir aðilar en olúfélögin séu betur búnir til að taka við olíuúrgangi, meðhöndla hann, endurvinna, nýta eða eyða,

jafnt frá skipum og fyrirtækjum í landi.“ Nefndin fellst á þetta og telur því ekki rétt að breyta ákvæði 1. mgr. á þann hátt er fram kemur í umsögnum SÍK og Olíufélagsins Skeljungs hf.

Nokkurs misskilnings virðist gæta í umsögnum SÍK og Skeljungs varðandi ákvæði 2. mgr. 10. gr. þar sem rétt er um hleðslustöðvar fyrir olíuflutningaskip. Skip, sem flytja olíu til landsins, munu væntanlega ekki þurfa að losa sig við mikið af olíublandaðri kjölfestu og öðrum olíuúrgangi þar eð þau eru ekki með sjó í farmgeymum heldur olíufarm. Afkastageta þessara stöðva takmarkast því einvörðungu við þarfir þeirra skipa sem flytja olíu frá þeim, þ.e. íslenskum olíuflutningaskipum.

Lagt er til að 3. og 4. mgr. í frv. falli brott. Að athuguðu máli og með vísun til umsagna SÍK og Skeljungs þykir rétt að hafa ákvæði um söfnun úrgangsolíu frá skipum fremur í reglugerð. Með því móti má tryggja betur að söfnunin sé á hverjum tíma með sem hagkvæmustum hætti fyrir alla aðila. Þess vegna er gerð tillaga um nýja mgr. sem veitir samgönguráðherra heimild til að setja slíkar reglur.

Um 11.–17. tölulið:

Í 11. tölul. brtt. eru orðalagsbreytingar og jafnframt í 11. og 12. tölul. skilgreint nánar hvaða stjórnvald veitir leyfi til að kasta efnum í hafið eða brenna þau á hafi úti.

15. gr. frv. er talin óþörf og ekki heppileg við framkvæmd mengunarmála.

Lagt er til í 14. tölul. að í stað sveitarstjórna í 18. gr. verði hafnaryfirvöldum gert að hefja aðgerðir til að koma í veg fyrir skaða af völdum mengunar. Hér er fyrst og fremst átt við aðgerðir á hafnarsvæði og þykir eðlilegra að vísað sé beint til hafnaryfirvalda.

Í 17. tölul. (22. gr.) er þremur aðilum bætt við þá sem Siglingamálastofnun leitar til án fullgildingar samgönguráðherra við athugun á skipum og fyrirtækjum vegna hættu á mengun sjávar.

Um 18. tölulið:

Hér er lagt til að lögfest verði samráð við þau stjórnvöld önnur sem með mengunarmál fara í þeim tilgangi að forðast tvíverknad og hugsanlega skörun verkefna. Með þessari breytingu ætti samráð við hlutadeigandi sveitarstjórnir einnig að vera tryggt, sbr. umsögn Hafnarsambands sveitarfélaga um frumvarpið.

Um 19.–20. tölulið:

Vegna breytinga, sem gerðar eru á frumvarpinu, þykir rétt að tilgreina þá alþjóðasamninga sem löggin ná til og samgönguráðuneytið annast framkvæmd á.

Ákvæði í 3. mgr. 25. gr. er til frekari skýringa á þeirri verkefnaskiptingu sem nú ríkir.

Í 20. lið brtt. er aðeins um orðalagsbreytingu að ræða.

Kolbrún Jónsdóttir var fjarstödd lokaafgreiðslu málsins.

Alþingi, 21. mars 1986.

Egill Jónsson,
form., frsm.

Karl Steinar Guðnason,
fundaskr.

Jón Kristjánsson.

Árni Johnsen.

Jóhanna Leópoldsdóttir,
með fyrirvara.

Valdimar Indriðason.